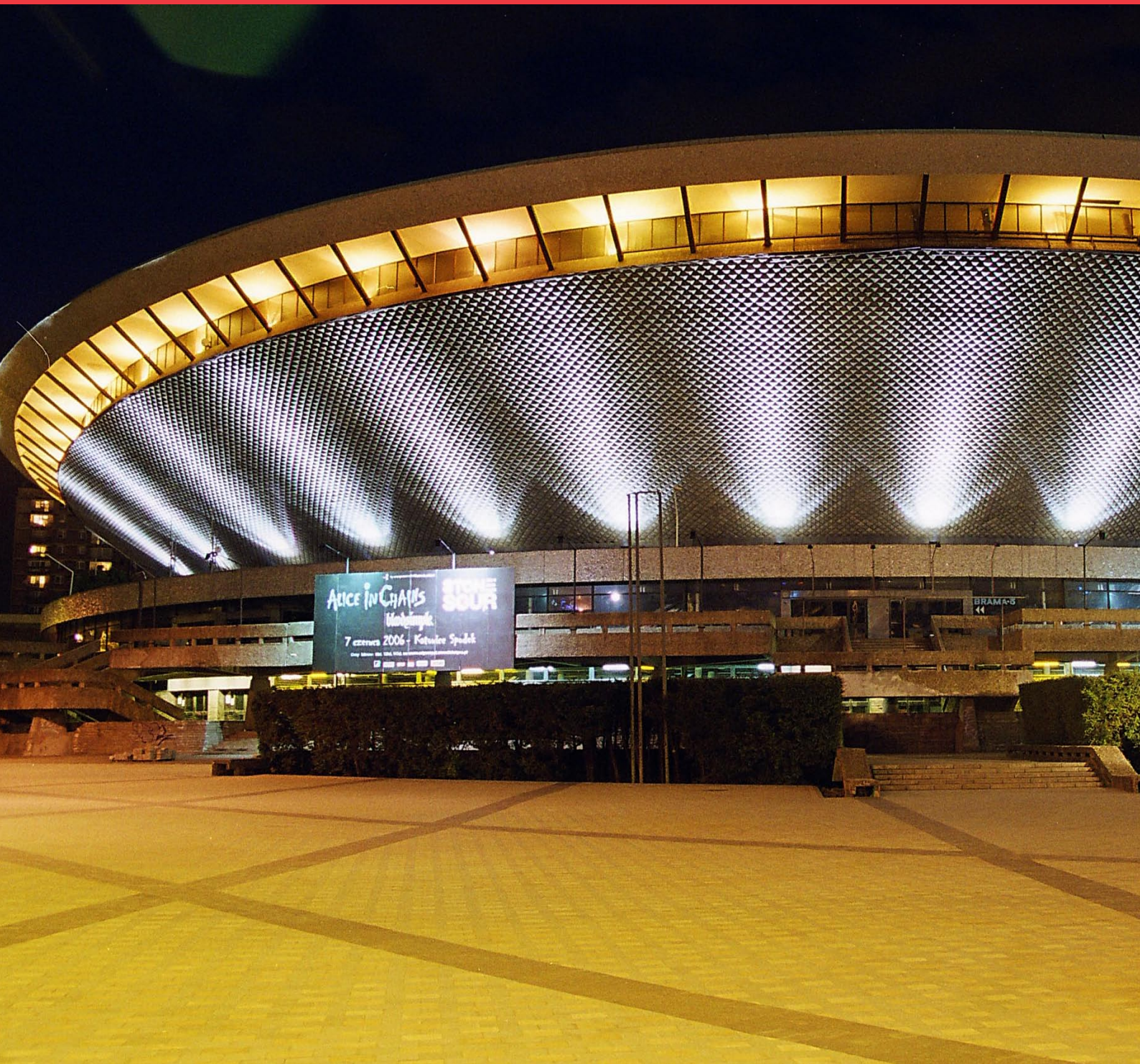

Raport na temat wielkich miast Polski

Katowice

Spis treści

3	Wstęp
4	Metodologia
7	Najważniejsze rekomendacje
10	Ludzie
14	Jakość życia
18	Wizerunek
22	Instytucje
26	Infrastruktura
30	Finanse
34	Inwestycje
38	Kontakt

Przez dziesięciolecia polskie miasta borykały się z brakiem środków finansowych, niesprzyjającymi warunkami rozwoju, regulacjami prawnymi hamującymi lokalną aktywność i przedsiębiorczość obywateli. Mieszkańcy mogli tylko patrzeć z zazdrością na metropolie Zachodniej Europy, aktywnie poszukujące sposobów rozwiązania swoich problemów i poprawy jakości życia lokalnych społeczności. Do niedawna wszelkie działania podejmowane przez polskie miasta miały znikome szanse, by w zasadniczym stopniu zmienić oblicze metropolii w naszym kraju.

Dzisiaj, na naszych oczach, sytuacja ulega zmianie. W ostatnich latach miały miejsce wydarzenia przygotowujące grunt pod przełomowe przeobrażenia w polskich miastach: skuteczne reformy, które wyzwoliły energię obywateli, nowe rozwiązania prawne, które uczyniły z władz samorządowych prawdziwych gospodarzy własnego domu, akcesja do Unii Europejskiej. Ale tak naprawdę dopiero fundusze unijne dostępne od 2007 roku otwierają nowy rozdział, bo rzeczywiście eliminują problem braku środków jako głównej bariery rozwoju polskich metropolii.

Pojawia się natomiast inne wyzwanie – dokonania prawidłowej oceny słabych i mocnych stron miast oraz wyboru optymalnej strategii, służącej jak najszybszemu nadrobieniu zaniedbań odziedziczonych z przeszłości. Taka przemyślana ocena jest niezbędna, aby ogromna szansa, przed którą stoją polskie miasta, mogła się zmienić w prawdziwy sukces.

Analizując sytuację wielkich ośrodków w Polsce u progu przełomowych zmian należy pamiętać, że potencjał rozwojowy, z jakim miasta wchodzi w ten nowy etap, jest pochodną trzech elementów:

- spuścizny historycznej,
- naturalnych atutów i słabości miasta,
- jakości zarządzania w ostatnich kilkunastu latach.

Raporty PricewaterhouseCoopers o siedmiu wielkich polskich miastach powstały, aby pomóc w prawidłowej diagnozie sytuacji. Jest to swego rodzaju „raport otwarcia” – pierwsze, ogólne spojrzenie na potencjał rozwojowy metropolii, z którego płyną wstępne spostrzeżenia i wnioski. Nie tworzymy rankingu miast – zbyt wiele je różni w zakresie spuścizny historycznej i specyficznych lokalnych atutów i słabości, aby takie porównanie było celowe. Rankingi i porównania, zwłaszcza w zakresie jakości zarządzania miastami, będą miały sens za kilka lat, gdy będziemy mogli ocenić, jak miasta planowały rozwój i jak wykorzystały poważne unijne środki finansowe dostępne w latach 2007-2013.

Analizę oparliśmy na siedmiu obszarach – „kapitałach”, które naszym zdaniem stanowią o potencjale rozwojowym metropolii. Wierzymy, że ta analiza może być pomocna w dopracowaniu istniejących strategii miast – a tym samym może przyczynić się do sukcesu, na który polskie wielkie miasta zasługują.

Metodologia

Siedem kapitałów polskich miast

Na starcie do wielkich przemian, polskie miasta dysponują pewnym kapitałem rozwojowym. Jest on niebagatelny, choć trudno wskazać dziedzinę w której nie istniałyby ogromne zaniedbania. Kapitał rozwojowy w znacznej mierze jest efektem zdarzeń z przeszłości. Celem raportu jest analiza tego kapitału - swoistego wiana, którym dysponują polskie miasta u progu dynamicznego rozwoju.

Pomiar potencjału rozwojowego polskich miast odbywa się na podstawie metodologii opracowanej przez PricewaterhouseCoopers i stosowanej do oceny sytuacji metropolii. Bazuje ona na przekonaniu, że dla harmonijnego rozwoju niezbędne jest posiadanie odpowiednich zasobów, umownie nazwanych „kapitałami” miasta.

Mówiąc „kapitał” mamy zazwyczaj na myśli środki pieniężne, które mogą być wykorzystane do finansowania inwestycji. We współczesnej ekonomii słowo to rozumie się jednak znacznie szerzej – dotyczy nie tylko pieniędzy, ale i kwalifikacji ludzi (kapitał ludzki) lub ich wiedzy i doświadczenia. Najogólniej mówiąc, przez kapitał rozumiemy wszelkie zasoby niezbędne do rozwoju: finansowe, rzeczowe, ludzkie, a nawet takie, które istnieją w sferze psychologicznej (nawet w języku potocznym mówimy przecież np. o „kapitale zaufania”). Wspólną cechą kapitałów jest to, że aby je rozwinąć trzeba w nie przez lata inwestować.

W analizie potencjału rozwojowego polskich miast posługujemy się pojęciem 7 kapitałów, z których każdy jest ważny dla rozwoju metropolii:

- **Kapitał Ludzki i Społeczny** określa jakość zasobów ludzkich, którymi dysponuje miasto. W grę wchodzi m.in. wiedza i kwalifikacje pracowników, struktura demograficzna (miasta o starzejącej się ludności charakteryzują się mniejszą dynamiką rozwojową od miast „młodych”), sytuacja na rynku pracy, aktywność społeczna mieszkańców.
- **Kapitał Kultury i Wizerunku** pokazuje w jaki sposób miasto jest postrzegane: czy jako miejsce interesujące i atrakcyjne, czy jako kulturalna pustynia. Im lepszy wizerunek, tym łatwiej przyciągnąć do miasta turystów, inwestorów i pobudzić aktywność mieszkańców.
- **Kapitał Jakości Życia** mówi, jakie warunki życia i pracy oferuje miasto. Na ten kapitał składa się m.in. stan środowiska naturalnego, poziom opieki zdrowotnej, jakość instytucji edukacyjnych, poczucie bezpieczeństwa.
- **Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny** określa szeroko rozumianą infrastrukturę, którą posiada miasto: zasoby mieszkaniowe, transport, centra handlowe, media (tradycyjne jak energia, woda, ale również telefony i internet).
- **Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny** pokazuje sprawność funkcjonowania instytucji miejskich (władz i administracji) oraz obserwowaną aktywność społeczną.
- **Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej** mówi nam jak silnym magnesem jest miasto dla inwestorów, zarówno zagranicznych jak krajowych.
- **Kapitał Źródeł Finansowania** określa w jakim stopniu miasto jest w stanie znaleźć pieniądze niezbędne do sfinansowania rozwoju.

Miasto o wysokim potencjale rozwojowym, to miasto posiadające dobrze rozwinięte wszystkie 7 kapitałów. Jeśli któregoś z kapitałów brakuje, stanowi to słabość metropolii – i wskazuje pożądany kierunek strategicznych działań.

W toku prac autorzy raportu konsultowali się z władzami wszystkich badanych miast, przekazując im wstępne wyniki analizy. Uwagi uzyskane z poszczególnych miast pozwoliły na bardziej precyzyjny i poprawny wybór zestawu wskaźników, eliminację błędów pomiaru i szersze uwzględnienie specyfiki poszczególnych ośrodków.

W przypadku dwóch miast – Gdańska i Katowic – przy konstrukcji mierników staraliśmy się w maksymalnym stopniu uwzględnić fakt, że stanowią one część większych organizmów aglomeracyjnych (Trójmiasta i aglomeracji śląskiej).

Raport bazuje na analizie porównywalnych danych. Pochodzą one z lat 2005-2007, przy czym autorzy raportu dołożyli starań w celu uwzględnienia najświeższych możliwych danych, dostępnych dla wszystkich 7 miast.

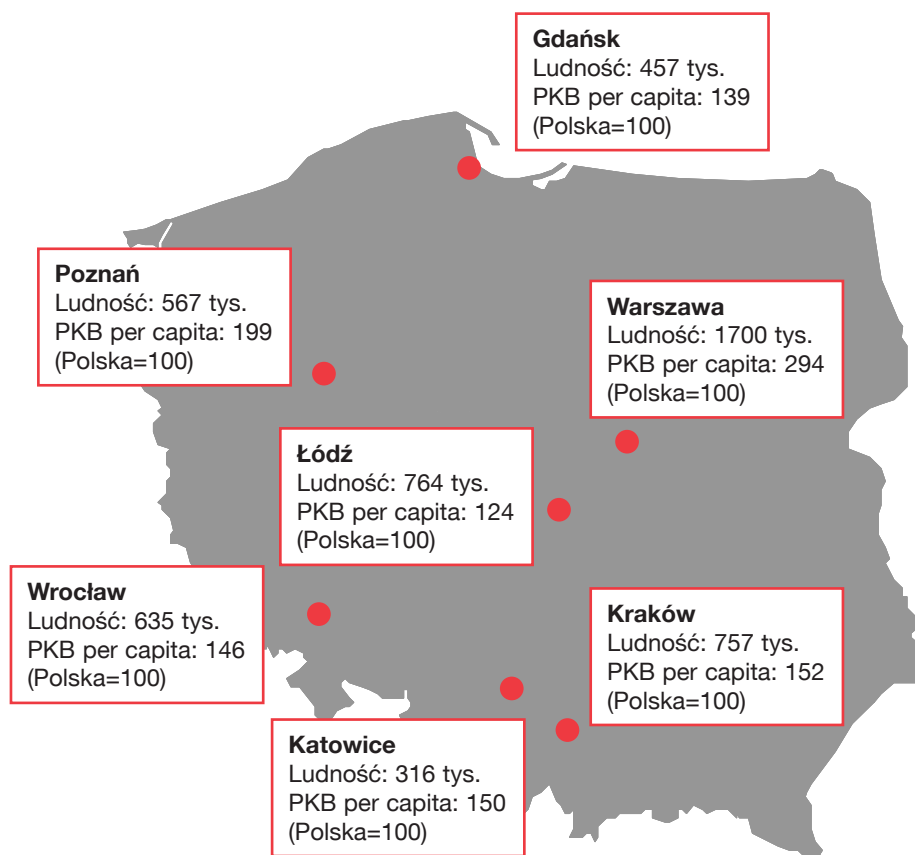

Metodologia

Podstawowe dane o miastach

Dane na temat ludności z końca 2006, na temat PKB z 2004 roku. Dla Katowic wartość PKB szacunkowa.

Jak czytać wykres radarowy?

Wykres radarowy pozwala analizować kapitał miasta w kilku obszarach jednocześnie: im więcej obszarów, tym więcej osi, na których odkładamy wartości wskaźników określające wielkość kapitału miasta. Połączone punkty na osiach tworzą figurę – trójkąt, czworokąt, pięciokąt lub siedmiokąt (ile osi, tyle wierzchołków ma figura).

Na wykresie widać kształtowanie się kapitału analizowanego miasta (obszar zaznaczony na czerwono) oraz kształtowanie się kapitałów wszystkich 7 wielkich miast Polski (obszar zaznaczony na szaro).

Analizując wykres powinniśmy zwrócić uwagę na:

- Wielkość zakreślonego obszaru – im obszar większy, tym wyższy poziom kapitału.
- Kształt figury – im bardziej równomierny, tym bardziej zrównoważony rozwój poszczególnych mierzonych kapitałów. „Wyciągnięcie” figury w którąś stronę sugeruje, że w danej dziedzinie kapitał jest bardziej rozwinięty od średniej, „cofnięcie” któregoś z wierzchołków – że jego rozwój jest niedostateczny.

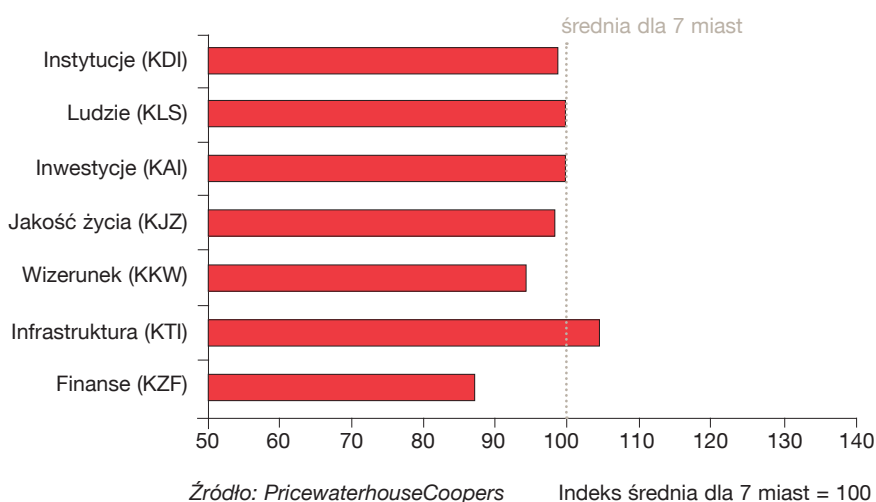
Najważniejsze rekomendacje

Katowice:

śląski diament zasługuje na korzystniejszy wizerunek

Katowice - łączna ocena rozwoju 7 kapitałów

Gdzie szukać przykładu?

Düsseldorf

Miasto, które radykalnie poprawiło swój wizerunek, stając się miastem o wysokiej jakości życia.

Newcastle upon Tyne

Miasto, które przeprowadziło udaną restrukturyzację gospodarki i zmianę miejskiego wizerunku.

Sytuacja Katowic jest specyficzna – praktycznie w każdej dziedzinie miasto dysponuje istotnym kapitałem rozwojowym, a jednocześnie traci wszędzie tam, gdzie w grę wchodzi wizerunek i subiektywne odczucia. Powszechne stereotypy każą widzieć Katowice jako miasto o przestarzałej gospodarce, dramatycznie zatrutym środowisku naturalnym i niskiej jakości życia. Rzeczywiste dane wcale tego nie potwierdzają: śląska metropolia posiada silne atuty rozwojowe, może być dobrym miejscem do zamieszkania i prowadzenia działalności, a jej gospodarka przeszła już przez proces gruntownej restrukturyzacji i zyskuje coraz większą konkurencyjność. W porównaniu z innymi miastami Polski dobrze rozwinięta jest infrastruktura, kultura życia codziennego stoi na dobrym poziomie, wysoki jest kapitał ludzki i społeczny, dobre połączenia ze światem. Problemy oczywiście są – ale można je rozwiązać. To, co miastu jest potrzebne najbardziej, to jasna i konsekwentna strategia zmiany odziedziczonego z przeszłości wizerunku.

Najmocniejsze strony miasta:

- wysoka atrakcyjność inwestycyjna
- dobra infrastruktura
- dobre połączenia ze światem
- duża aktywność społeczna

Problemy do rozwiązania:

- niekorzystny ogólny wizerunek miasta
- problemy z bezpieczeństwem
- problemy z sięganiem po fundusze unijne

Katowice

Ludzie

Dlaczego mierzymy Kapitał Ludzki i Społeczny?

Ludzie są najważniejszym i najcenniejszym zasobem, określającym szanse rozwojowe miasta. We współczesnym świecie można kupić niemal wszystko: wynająć firmę reklamową, która dokona promocji miasta, znaleźć inwestorów, którzy wyłożą pieniądze na rozwój infrastruktury, zbudować sprawną administrację i system internetowej obsługi mieszkańców miasta. Ale nic nie zastąpi ludzi: ich kwalifikacji, zapału do pracy, aktywności w działalności gospodarczej i społecznej. Na dłuższą metę to właśnie ludzie – a szerzej mówiąc, Kapitał Ludzki i Społeczny, czyli zespół cech określających wartość

posiadanych zasobów ludzkich – decydują o rozwoju ekonomicznym i o sukcesie miasta.

Wartość zasobów ludzkich zależy od wielu czynników. Na część z nich możemy wpływać w niewielkim stopniu (np. na strukturę demograficzną). Nie można również zmusić ludzi do działalności gospodarczej i społecznej – choć można starać się do niej zachęcać i ułatwiać wszelkie inicjatywy w tym zakresie. Ale w niektórych dziedzinach – np. edukacji albo rynku pracy – możliwości aktywnych działań ze strony władz miejskich są całkiem spore.

Pomiar Kapitału Ludzkiego i Społecznego (KLS)

Kapitał Ludzki i Społeczny oznacza syntetyczną miarę wartości zasobów ludzkich, którymi dysponuje miasto – cech demograficznych jego mieszkańców, ich kwalifikacji, aktywności oraz dostępności dla potencjalnych pracodawców. Za najważniejsze dla potrzeb pomyślnego rozwoju uznaliśmy pięć cech: demografię, wykształcenie, nastawienie do gospodarki rynkowej, funkcjonowanie rynku pracy oraz aktywność społeczną i organizacji pozarządowych.

KLS: sytuacja demograficzna

Sytuacja demograficzna miasta określona jest w pierwszej kolejności przez strukturę wieku oraz przez liczbę rodzących się dzieci. Syntetyczną miarą sytuacji jest wskaźnik obciążenia demograficznego, mówiący o tym jak wiele osób młodszych i starszych przypada na 1 osobę w wieku produkcyjnym – innymi słowy, jak wiele osób musi przeciętnie utrzymać jedna osoba.

Zgodnie z przyjętą metodologią, podstawowe wskaźniki użyte do pomiaru KLS w zakresie demografii, to: wskaźnik obciążenia demograficznego, udział osób starszych w ludności miasta oraz liczba urodzin dzieci na 1000 mieszkańców.

Sytuacja demograficzna Katowic jest stosunkowo trudna. Wskaźnik obciążenia demograficznego wynosi 0,54 (co oznacza, że na 2 osoby w wieku produkcyjnym przypada wyraźnie więcej niż jedna osoba młodsza lub starsza) i jest to najwyższy wskaźnik odnotowywany wśród wielkich miast Polski. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym jest przeciętny (18,2%), podczas gdy współczynnik urodzeń należy do najniższych w badanej grupie (7,7 dziecka na 1000 mieszkańców).

Przy średnim poziomie KLS w zakresie demografii dla 7 porównywanych miast równym 100, KLS w Katowicach w tym zakresie szacujemy na poziomie 95.

KLS: wykształcenie

We współczesnej gospodarce o jakości zasobów ludzkich decydują w znacznej mierze kwalifikacje. Pomiar wymaga więc dokonania analizy przeciętnego poziomu wykształcenia mieszkańców: im lepsze wykształcenie, tym bardziej atrakcyjnym miejscem staje się miasto do inwestowania i prowadzenia działalności.

W naszej metodologii, podstawowe wskaźniki użyte do pomiaru KLS w zakresie wykształcenia, to: odsetek osób z wykształceniem wyższym i średnim oraz liczba studentów szkół wyższych przypadających na 1000 mieszkańców.

Sytuacja Katowic w zakresie wykształcenia ludności jest niejednoznaczna. Odsetek ludności z wyższym wykształceniem wynosi 16%, przy średnim poziomie w pozostałych sześciu miastach rzędu 20%. Podobnie słabo wyglądały wskaźniki wykształcenia średniego. Za to stosunek liczby studentów do liczby mieszkańców miasta prezentuje się dobrze (21%) i należy do najwyższych w badanej grupie miast.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KLS w Katowicach w zakresie wykształcenia wynosi 95.

KLS: stosunek do gospodarki rynkowej

Na perspektywę rozwoju wpływa też stosunek mieszkańców miasta do gospodarki rynkowej – tam, gdzie ludzie bardziej akceptują reguły rynku, łatwiej się też do niego dostosowują, są bardziej aktywni i odnoszą większe sukcesy gospodarcze.

Podstawowymi wskaźnikami użytymi do pomiaru KLS w tym zakresie są: wyrażone w referendum w roku 2003 poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej oraz zarejestrowany odsetek osób prowadzących działalność gospodarczą.

Katowice są miastem, którego ludność w przeciętnym stopniu akceptuje zasady i reguły gospodarki rynkowej. Poparcie dla członkostwa Polski w Unii było najwyższe w 7 miastach i wyniosło 87,8% (w pozostałych badanych miastach od 81,5 do 85,2%). Z drugiej jednak strony odsetek osób prowadzących działalność gospodarczą wynosi 9,1% i jest niższy od średniej dla 7 badanych miast.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KLS w Katowicach w zakresie postaw prorynkowych wyliczamy na poziomie 97.

Ludzie

KLS: rynek pracy

Sytuacja na rynku pracy, z punktu widzenia perspektyw rozwojowych miasta, to przede wszystkim dostępność pracowników o poszukiwanych przez pracodawców kwalifikacjach.

KLS w zakresie rynku pracy mierzymy zazwyczaj patrząc na poziom płac i stopę bezrobocia (im wyższe, tym łatwiej znaleźć pracowników). Miara ta jednak często w Polsce zawodzi, m.in. skutkiem

powszechnego funkcjonowania szarej strefy. W związku z tym sięgnęliśmy po informacje pomocnicze: dynamikę płac nominalnych (wyższa dynamika oznacza rosnące kłopoty ze znalezieniem pracowników) oraz informacje o ofertach pracy. Ponadto wzięliśmy pod uwagę dostępność wykwalifikowanych pracowników, mierzoną za pomocą liczby absolwentów studiów technicznych i z zakresu nauk ścisłych.

Sytuację na rynku pracy Katowic można uznać za umiarkowanie korzystną dla inwestorów. Choć stopa bezrobocia należy do najniższych wśród badanych miast (5,6%), a poziom płac jest stosunkowo wysoki, jednak dynamika wzrostu płac obserwowana w latach 2003-06 jest umiarkowana (10,4%), co sugeruje stosunkowo obfitą podaż wykwalifikowanych pracowników. Sytuację Katowic bez wątpienia poprawia fakt, że miasto może korzystać z podaży pracowników z dobrze skomunikowanych terenów sąsiednich, gdzie stopa bezrobocia jest znacznie wyższa (w Sosnowcu wynosi ponad 16%, a w Chorzowie ponad 20%). O dobrej sytuacji w zakresie podaży pracy decyduje również duża dostępność absolwentów z wykształceniem technicznym i ścisłym. Generalnie rzecz biorąc, dostępne zasoby wykwalifikowanych pracowników powinny być ciągle jeszcze duże.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KLS w Katowicach wyliczamy na poziomie 96.

KLS: aktywność społeczna

Wysoka aktywność społeczna oznacza, że w mieście istnieje duży kapitał społeczny – ludzie są gotowi do działań we wspólnym interesie.

KLS w zakresie aktywności społeczeństwa mierzymy poprzez analizę źródeł

internetowych oraz liczbę zarejestrowanych w mieście organizacji pozarządowych, a także średnią frekwencję wyborczą (wybory parlamentarne 2005, I tura wyborów samorządowych 2006 oraz I tura wyborów prezydenckich 2006).

Aktywność społeczna jest w Katowicach bardzo wysoka – jedna z najwyższych spośród badanych 7 miast. Na 1000 mieszkańców przypada 5 organizacji, nieco więcej niż przeciętna w pozostałych wielkich miastach Polski. Bardzo wysoka jest również obserwowana w internecie aktywność tych organizacji. Przeciętna frekwencja w wyborach 2005/2006 wynosiła 46% i kształtowała się nieco poniżej średniej dla 7 badanych miast.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KLS w Katowicach w tym zakresie wyliczamy na poziomie 116.

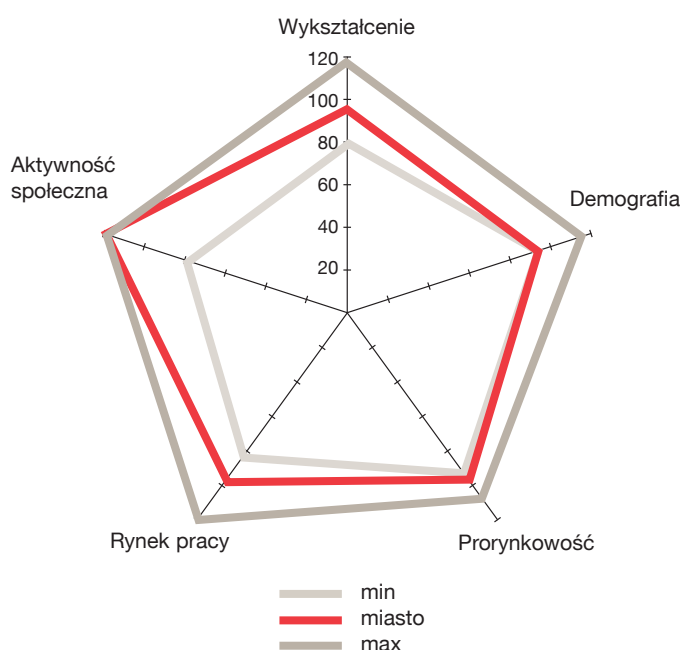
Kapitał Ludzki i Społeczny Katowic

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, Kapitał Ludzki i Społeczny Katowic wynosi 100.

Posiadany przez Katowice Kapitał Ludzki i Społeczny prezentuje się dość dobrze, ale wymaga dalszego rozwoju, jeśli miasto ma ambicję pełnego wykorzystania swoich szans rozwojowych. Dobra jest sytuacja na rynku pracy i stosunkowo łatwa dostępność wykwalifikowanych pracowników. Ogromnym atutem miasta jest duża społeczna aktywność oraz silne poczucie lokalnej tożsamości.

Największa poprawa może być osiągnięta w zakresie akceptacji mieszkańców dla zasad gospodarki rynkowej i poziomu wykształcenia ludności (kwalifikacji pracowników). Ważnym kierunkiem polityki władz miasta powinno być stwarzanie zachęt do podejmowania działalności gospodarczej przez mieszkańców. Wskazana byłaby też intensyfikacja działań w zakresie zdobywania środków unijnych na rozwój przedsiębiorczości.

Ludzie - Katowice

Gdzie szukać inspiracji?

Paryż

Paryż wyróżnia się pod względem możliwości edukacji (m.in. Uniwersytet Sorbona, Uniwersytet Francuski, Uniwersytet Denisa Diderota, Instytut Nauk Politycznych, Szkoła Główna Administracji), jak również wykwalifikowanej kadry pracowniczej. Liczba studentów w Paryżu sięga prawie 290 tys. W rankingu Cushman & Wakefield miasto zajmuje drugie miejsce po Londynie pod względem liczby odpowiednio wykształconych pracowników oraz pod względem łatwości w dostępie do rynku klientów. Paryż zajmuje też drugie miejsce w wyżej wymienionym rankingu w kategorii atrakcyjności dla lokowania biznesu. Atrakcyjność biznesowa Paryża powoduje, że możliwości znalezienia pracowników są duże. Zarówno zaplecze mieszkaniowe, jak i opieka medyczna rozwinięte są na wystarczającym poziomie, by pokryć zapotrzebowanie tak dużej aglomeracji miejskiej.

Jakość życia

Dlaczego mierzymy Kapitał Jakości Życia?

Miasto, które chce odnieść sukces gospodarczy, musi umieć stworzyć swoim mieszkańcom dobre warunki życia. Wysoka jakość życia w mieście powoduje, że ludzie chętnie decydują się tu właśnie mieszkać i pracować, poszukiwani specjaliści odrzucają oferty przeniesienia się do innych ośrodków krajowych lub zagranicznych, a inwestorzy chętniej podejmują decyzję o ulokowaniu tu swojej działalności. Wysoka jakość życia oznacza również dumę i zadowolenie ze swojego miasta, podczas gdy niska jakość życia rodzi rozczarowanie i frustrację.

Na ocenę jakości życia w mieście składa się wiele czynników. Ważną rolę odgrywa stan środowiska naturalnego, istotna jest także dostępność wysokiej jakości usług – np. medycznych lub edukacyjnych, na które mogą liczyć mieszkańcy. Ogromne znaczenie ma poczucie bezpieczeństwa – w mieście, w którym go brakuje, nawet najwspanialsze centra rozrywkowe i najlepsze usługi nie są w stanie spowodować, by mieszkańcy czuli się naprawdę dobrze.

Pomiar Kapitału Jakości Życia (KJZ)

Kapitał Jakości Życia w znacznej mierze determinuje ocenę, w jakim stopniu miasto stanowi dobre miejsce do życia i pracy. W odróżnieniu od Kapitału Kultury i Wizerunku (bazującego często na obiegowych, trudnych do zweryfikowania opiniach), ocena KJZ opiera się zazwyczaj na rzeczywistych doświadczeniach i spostrzeżeniach mieszkańców miasta i odwiedzających je gości.

Przy pomiarze KJZ bierzemy pod uwagę cztery aspekty jakości życia: stan środowiska naturalnego, poziom usług medycznych, poziom usług edukacyjnych i poczucie bezpieczeństwa.

KJZ: stan środowiska naturalnego

Te miasta, które są uważane za ekologicznie czyste, dają swoim mieszkańcom daleko większe poczucie komfortu i zadowolenia z życia, niż miasta zatrute. Trzeba jednak pamiętać, że w dziedzinie ekologii – jak w wielu innych – obiegowe sądy są często trudne do zwalczania, a spektakularne porażki lub sukcesy (np. pojawienie się niewidzianych od lat gatunków ptaków) robią często większe wrażenie od rzeczywistych pomiarów stopnia zanieczyszczenia środowiska.

Wybrane wskaźniki, których używamy do pomiaru KJZ w zakresie stanu środowiska naturalnego, to: pomiar zanieczyszczenia powietrza (indeks emisji różnego typu zanieczyszczeń gazowych i pyłowych), liczba samochodów przypadających na km² powierzchni miasta, wskaźnik gospodarki odpadami oraz procent oczyszczanych ścieków.

Stan środowiska naturalnego Katowic jest znacznie lepszy, niż się powszechnie sądzi na podstawie obiegowych opinii. Choć zanieczyszczenie powietrza należy do najwyższych w Polsce, sytuację poprawia stosunkowo niskie zagęszczenie ruchu samochodów (795 samochodów na km², wobec 1017 średnio w 7 miastach) oraz najbardziej zaawansowany w badanej grupie miast program gospodarki odpadami. Wyniki w zakresie oczyszczania ścieków są bliskie średniej dla 7 miast (88% oczyszczonych ścieków). Obciążeniem jest za to skala przemysłowej dewastacji pejzażu.

Przy średnim poziomie KJZ w zakresie stanu środowiska naturalnego dla 7 miast równym 100, w Katowicach wskaźnik ten wynosi 112.

KJZ: jakość opieki zdrowotnej

Dostępność dobrej jakości usług medycznych jest jednym z czynników, które w największym stopniu rzutują na ocenę warunków życia w mieście. Przy generalnych problemach, które mają w tym zakresie wszystkie miasta Polski, sytuacja poszczególnych metropolii jest bardzo zróżnicowana.

Podstawowe wskaźniki, które wybraliśmy do pomiaru KJZ w zakresie usług medycznych, to: liczba lekarzy przypadająca na 1000 mieszkańców, wskaźnik śmiertelności niemowląt oraz liczba punktów zdobytych w rankingu przez placówki służby zdrowia na terenie miasta (ranking szpitali 'Newsweeka').

Sytuacja w zakresie dostępności dobrej jakości usług medycznych jest w Katowicach niezła. Liczba lekarzy na 1000 mieszkańców jest stosunkowo wysoka, w samym mieście i jego najbliższym otoczeniu znajduje się również wiele znakomitych placówek służby zdrowia (co znajduje odbicie w dużej liczbie punktów zdobytych przez te placówki w rankingu szpitali). Niestety, mimo to śmiertelność niemowląt – uważana za najbardziej syntetyczny miernik zdrowotności ludności i funkcjonowania służby zdrowia – wynosi dla Katowic 9,05 zgonów na 1000 urodzeń żywych i jest znacznie wyższa od przeciętnej w 7 miastach (średnia 6,81).

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KJZ w Katowicach w zakresie opieki zdrowotnej wynosi 104.

Jakość życia

KJZ: jakość edukacji

Jakość usług edukacyjnych jest często jednym z pierwszych pytań padających przy porównaniu ogólnej jakości życia w mieście. Z jednej strony dobre szkoły, do których można posłać dzieci i wysoko notowane wyższe uczelnie przyciągają do miasta nowych mieszkańców i ułatwiają decyzję o osiedleniu się – czasowo, lub na stałe (wpływa to na dostępność wysoko wykwalifikowanych pracowników). Z drugiej

strony dobra edukacja pozwala na szybszy awans cywilizacyjny i gospodarczy miasta, wpływając na sądy o perspektywach jego rozwoju.

Wskaźnikami, których używamy do pomiaru KJZ są: punkty zdobyte przez najważniejsze uczelnie miasta w rankingu wyższych uczelni (ranking 'Rzeczpospolitej' i 'Perspektyw') oraz wskaźnik zdawalności matur w roku 2005.

Sytuacja w zakresie jakości usług edukacyjnych jest w Katowicach dość trudna. Ranking wyższych uczelni lokuje Katowice poniżej średniej dla badanych miast, a wskaźnik zdawalności matur (83,9% wobec 84% przeciętnie w 7 miastach) jest na przeciętnym poziomie.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KJZ w Katowicach w zakresie jakości edukacji kształtuje się na poziomie 82.

KJZ: poczucie bezpieczeństwa

Poczucie bezpieczeństwa ma wiele wymiarów: ważne jest zarówno fizyczne bezpieczeństwo mieszkańców (skala przestępczości i bezpieczeństwo ruchu drogowego), ochrona przed nieszczęśliwymi wypadkami, a także poczucie bezpieczeństwa w zakresie zdrowia i możliwości znalezienia pracy.

W pomiarze KJZ w zakresie poczucia bezpieczeństwa ograniczyliśmy się do sfery bezpieczeństwa fizycznego i użyliśmy jako wskaźników: liczby odnotowanych przestępstw oraz liczby kolizji i wypadków drogowych (wszystko w odniesieniu do liczby mieszkańców).

Wyniki pomiaru sugerują, że Katowice muszą zdobyć się na większy wysiłek w celu zapewnienia mieszkańcom i gościom odpowiedniego poczucia bezpieczeństwa. Przestępczość w mieście utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie, a liczba kolizji i wypadków drogowych jest w Katowicach nieco powyżej średniej dla badanych miast (24,5 na 1000 mieszkańców w okresie styczeń 2005-czerwiec 2006, wobec 24 średnio w 7 miastach).

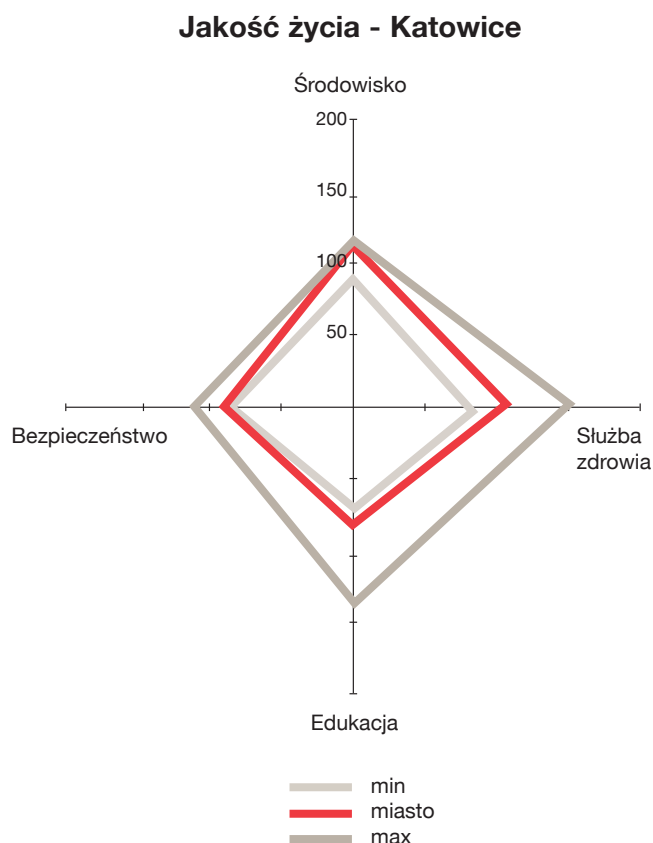
Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KJZ w Katowicach w zakresie poczucia bezpieczeństwa kształtuje się na poziomie 90.

Kapitał Jakości Życia Katowic

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, Kapitał Jakości Życia w Katowicach wynosi 97.

Łączna ocena Kapitału Jakości Życia w Katowicach jest zróżnicowana. Wbrew obiegowym opiniom miasto nie ma dużych problemów w zakresie stanu środowiska naturalnego. Sytuację miasta poprawia fakt, iż dysponuje ono największym wśród badanych miast odsetkiem terenów zielonych (42% łącznej powierzchni), zaś w ich bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się największy w Europie park miejski. Katowice dysponują ponadto niezłą służbą zdrowia. Jednak w dziedzinach poczucia bezpieczeństwa oraz dostępu do wysokiej jakości edukacji miasto nie wypada najlepiej.

Sytuacja w zakresie bezpieczeństwa może ulec poprawie w przypadku skutecznej i dobrze zaplanowanej strategii rozwoju miasta. Kluczowe znaczenie dla przyszłego rozwoju miasta wydaje się mieć podniesienie jakości edukacji, zwłaszcza wyższej. Jak się wydaje, wsparcie dla edukacji i bezpieczeństwa powinno należeć w Katowicach do absolutnych priorytetów władz miejskich.

Gdzie szukać inspiracji?

Zurych

Zurych jest miastem, które mimo wysokiego stopnia urbanizacji (przemysł, koncentracja branży finansowej), dzięki wdrożeniu odpowiednich programów proekologicznych należy do najczystszych miast Europy. Zurych posiada bogatą ofertę turystyczną oraz kulturalną (50 muzeów, 100 galerii, liczne wystawy, koncerty, itp.). Mieszkańcy mają zapewnioną szeroko rozwiniętą opiekę medyczną (na jednego lekarza przypada 435 mieszkańców). W mieście funkcjonuje 20 uczelni wyższych, a 30,1% mieszkańców ma wyższe wykształcenie (średnio w Szwajcarii wskaźnik ten wynosi 21,5%). Spodziewana długość życia mieszkańców miasta jest bardzo wysoka i wynosi dla kobiet 83 lata, a dla mężczyzn 78,5 lat. Atrakcyjność Zurychu podkreśla także jego popularność wśród obcokrajowców, którzy stanowią aż 22,8% populacji. Już od kilku lat Zurych znajduje się już w czołówce rankingu Cushman & Wakefield w kategorii najlepsza jakość życia.

Wizerunek

Dlaczego mierzymy Kapitał Kultury i Wizerunku?

We współczesnym świecie i współczesnej gospodarce, decyzje o kupnie towarów i usług podejmujemy nie tylko na podstawie ich rzeczywistych walorów, ale na podstawie naszych wyobrażeń o produkcie. Ważne jest to, co kojarzy nam się z daną marką: jej prestiż, jakość, zaufanie które do niej mamy. Z miastami jest podobnie. Obok tego, co miasto oferuje mieszkańcom i firmom, niesłychanie istotne jest to, z czym miasto się nam kojarzy. Innymi słowy, jego wizerunek. Miasto o wizerunku miejsca dynamicznego, przyjaznego, interesującego, dobrego do życia, przyciągnie zarówno turystów, jak inwestorów.

Wizerunek miasta zależy od wielu czynników. Wiele znaczą obiegowe sądy i generalne wyobrażenia o mieście, które często niełatwo zmienić (zwłaszcza sądy negatywne - albo po prostu brak jakiegokolwiek rozpoznawalnego wizerunku). Ogromną rolę odgrywają także czynniki kulturowe – i to dotyczące zarówno kultury wysokiej, interesującej głównie dla elit intelektualnych, jak kultury życia codziennego, z którą spotykamy się wszyscy na każdym kroku.

Pomiar Kapitału Kultury i Wizerunku (KKW)

Kapitał Kultury i Wizerunku jest miarą tego, w jaki sposób miasto jest postrzegane przez mieszkańców, jak i przez osoby z zewnątrz. Na kapitał ten składają się zarówno rzeczywiste zalety i wady miasta, jak obiegowe opinie, które nie zawsze muszą być zgodne z prawdą – ale funkcjonują w powszechnej świadomości.

Odpowiedni wizerunek, podkreślający walory i mocne strony, jest niezbędny dla pomyślnego rozwoju miasta. Przy pomiarze KKW bierzemy pod uwagę trzy cechy: generalne opinie o mieście, kulturę wysoką oraz kulturę życia codziennego.

KKW: generalny wizerunek miasta

Generalny wizerunek dotyczy zarówno ogólnej rozpoznawalności i powszechnie uznanej atrakcyjności miasta, jak postrzegania tradycyjnych walorów jego mieszkańców oraz sprawności zarządzania miastem.

Zgodnie z naszą metodologią, podstawowe wskaźniki użyte do pomiaru KKW w zakresie generalnego wizerunku, to: poszukiwanie

w internecie liczby „dobrych skojarzeń” związanych z miastem (np. ilości stron www z nazwą miasta i użytym słowem „kultura”), liczba odwiedzających miasto turystów, obserwowana skala przedsiębiorczości oraz wskaźniki oceny władz miejskich przez mieszkańców.

Sytuacja Katowic w zakresie generalnego wizerunku nie wygląda najlepiej. Miasto jest słabo widoczne w internecie (najgorzej ze wszystkich badanych ośrodków) i przyciąga bardzo niewielu turystów (330 tys. turystów rocznie, co daje jedną z najniższych w Polsce liczb turystów w relacji do liczby mieszkańców). Kojarzone jest głównie ze zdewastowanym krajobrazem przemysłowym i górnictwem. Odsetek osób prowadzących działalność gospodarczą wynosi 9,1% i należy do niskich w skali kraju, utrudniając ukształtowanie się wizerunku miasta dynamicznego. Jednocześnie jest jednak postrzegane jako miejsce o wysokim etosie pracy. Wysoka wydaje się również akceptacja mieszkańców dla władz miejskich – urzędujący prezydent uzyskał w pierwszej turze wyborów aż 73% głosów (wynik najwyższy po Wrocławiu).

Przy średnim poziomie KKW w zakresie ogólnego wizerunku dla 7 miast równym 100, KKW w Katowicach szacujemy na poziomie 78.

KKW: kultura wysoka

Na wizerunek miasta w znacznej mierze wpływ ma jego aktywność w zakresie kultury wysokiej. Choć z usług kultury wysokiej korzysta zazwyczaj stosunkowo niewielki odsetek mieszkańców i gości, to właśnie znaczące wydarzenia kulturalne najłatwiej przebijają się do opiniotwórczych mediów i kształtują obraz miasta jako miejsca interesującego, atrakcyjnego i pociągającego.

Podstawowe wskaźniki, które wybraliśmy do pomiaru KKW w zakresie kultury wysokiej, to: budżet miasta na kulturę, liczba przedstawień i koncertów, liczba festiwali teatralnych, filmowych i festiwali muzyki poważnej (wszystkie wskaźniki odniesione do liczby mieszkańców).

Pozycja Katowic w kategorii kultury wysokiej jest nieco gorsza od średniej. Budżet miasta przeznaczony na kulturę, w przeliczeniu na głowę mieszkańca jest o 2% niższy od średniej dla badanych wielkich miast Polski. Stosunkowo wysoka w skali siedmiu badanych miast jest liczba przedstawień i koncertów odbywających się w mieście oraz liczba festiwali muzyki poważnej, ale miasto odstaje od średniej w zakresie festiwali teatralnych i filmowych.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KKW w Katowicach w zakresie kultury wysokiej wynosi 96.

Wizerunek

KKW: kultura życia codziennego

Większość mieszkańców i gości miasta wyrabia sobie ogólne zdanie na jego temat na podstawie kultury życia codziennego: oferowanego wyboru restauracji, hoteli, liczby kin, możliwości relaksu w parkach lub udziału w popularnych imprezach masowych.

Wskaźnikami, których używamy do pomiaru KKW w tym zakresie, są: miejsca w kinach, liczba restauracji, miejsca na czynnych stadionach sportowych oraz powierzchnia terenów zielonych w granicach administracyjnych miasta (wszystko w przeliczeniu na liczbę mieszkańców).

W przypadku Katowic oferta kultury życia codziennego kształtuje się korzystnie. Zwłaszcza wysoka jest liczba miejsc kinowych (ponad 26 na 1000 mieszkańców, przy średniej dla 7 miast poniżej 17 miejsc na 1000), ale także liczba restauracji. Nieco powyżej średniej dla 7 krajów kształtuje się ilość terenów zielonych w mieście (3,7 ha 1000 mieszkańców). Wbrew obiegowemu wizerunkowi dostępność terenów zielonych jest w Katowicach wyższa niż średnia dla badanych miast. Niższa od średniej jest za to liczba miejsc w obiektach sportowych.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KKW w Katowicach w zakresie kultury życia codziennego kształtuje się na poziomie 109.

Kapitał Kultury i Wizerunku Katowic

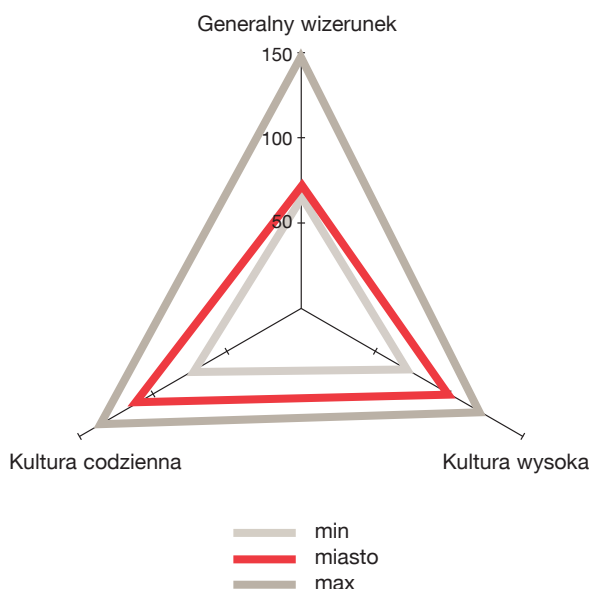
Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, Kapitał Kultury i Wizerunku Katowic wynosi 95.

Posiadany przez Katowice Kapitał Kultury i Wizerunku wymaga radykalnej poprawy. Katowice w zasadzie nie są rozpoznawalne w świecie i kojarzą się ze starym przemysłem, niską dynamiką i małą atrakcyjnością kulturalną. W obiegowych opiniach nie zauważa się za to stosunkowo wysokiej kultury życia codziennego miasta. Nawet duże i znane imprezy masowe, takie jak Mayday, Metalmania czy Rawa Blues, gromadzące łącznie około 18 tysięcy uczestników, nie poprawiają w sposób wyraźny sytuacji. Generalnie rzecz biorąc, Katowice mają problem wizerunkowy – rzeczywiste oblicze miasta nie znajduje odbicia w powszechnych wyobrażeniach na jego temat. Atrakcyjność miasta w zakresie kultury życia codziennego podnosi fakt funkcjonowania w bezpośrednim sąsiedztwie Katowic

największego w Europie parku miejskiego z największym w Polsce stadionem sportowym, w których organizowanych jest szereg imprez masowych (festyny, koncerty, zawody sportowe) na kilkadziesiąt tysięcy osób.

Nieźle zaplecze kultury dnia codziennego mogłoby przyjemnie zaskoczyć i zatrzymać w mieście mieszkańców i gości, ale niezbędny jest w tym celu ogromny wysiłek na rzecz przełamania negatywnego wizerunku miasta. Wskazane byłoby w szczególności silniejsze wsparcie władz dla profesjonalnego i planowego promowania miasta a także większe inwestycje w kulturę wysoką.

Wizerunek - Katowice

Gdzie szukać inspiracji?

Barcelona

Barcelona jest miastem, które od kilku lat stara się utrwalić na świecie swój wizerunek jako miasta atrakcyjnego i przyjaznego turystom. Od dawna jest uznawana za jedno z najładniejszych miast Europy, pełne pięknych zabytków i znakomitych restauracji. Nieprzerwanie prowadzone są działania na rzecz rewitalizacji obszarów miejskich, decentralizacji administracyjnej, inicjatywy w zakresie poprawy infrastruktury. Szczególny wpływ na wizerunek miasta miała rewitalizacja nadbrzeży Barcelony, która pochłonęła około 240 mln EUR (w tym wkład miasta – 1/3), ale pozwoliła na utworzenie centrum rozrywkowo-handlowego na terenie portu oraz przedłużenie sławnych promenad Las Ramblas o Rambla del Mar. Miasto stale rozszerza swoją ofertę kulturalno-turystyczną. Liczne koncerty, wystawy, imprezy plenerowe oraz rozbudowana sieć hoteli i restauracji czynią Barcelonę miastem przyjaznym dla turystów (ich liczba w 2005 r. przekroczyła 5 milionów, czyli wzrosła prawie o 500 tys. w stosunku do roku 2004 i o ponad 1,4 mln w stosunku do 2001). Efektem tych zmian jest w pełni zintegrowane miasto z przemyślaną architektonicznie strukturą, zapleczem mieszkalnym oraz z rozwiniętą infrastrukturą techniczną i jednym z największych obiektów sportowych świata. Miasto wykreowało też swoją markę, której elementem graficznym jest logo w kształcie litery B. Działania Barcelony mają na celu stworzenie wyrazistego i atrakcyjnego wizerunku w kontekście turystyki, ale także miejsca, w którym warto ulokować swój biznes.

Instytucje

Dlaczego mierzymy Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny?

Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny określa funkcjonowanie instytucji zarządzających miastem: władz miejskich, administracji publicznej, służb porządkowych. Jest on również odbiciem aktywności obywatelskiej mieszkańców oraz sprawności funkcjonowania mechanizmów demokratycznych i komunikacji pomiędzy władzami i społeczeństwem.

W miastach, które dysponują wysokim Kapitałem Instytucjonalno-Demokratycznym, łatwiej jest wypracować i realizować spójną strategię rozwoju. Poddane demokratycznej

kontroli władze wywiązują się lepiej ze swoich obowiązków, posiadają silniejszy mandat społeczny do zarządzania miastem, a aktywność mieszkańców wspomaga je w realizacji wspólnie ustalonych celów. Z kolei w miastach, gdzie mechanizmy demokratyczne działają słabo, panuje wzajemna nieufność i niezadowolenie, a mieszkańcy nie rozumieją i nie wspierają działań władz. W takiej sytuacji trudno o prawdziwy sukces w zakresie rozwoju gospodarczego i społecznego.

Pomiar Kapitału Instytucjonalno-Demokratycznego (KID)

Na Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny miasta składa się zarówno jakość działania władz miasta, jak aktywność jego mieszkańców oraz dobra komunikacja na linii władze-mieszkańcy.

Pomiaru rozwoju KID dokonujemy w trzech płaszczyznach: oceny sprawności funkcjonowania instytucji miejskich (władz i administracji publicznej), ich rzeczywistej zdolności do wywiązania się z jednej z kluczowych funkcji – zapewnienia bezpieczeństwa publicznego oraz aktywności społecznej mieszkańców miasta.

KID: sprawność administracji

Ocena sprawności funkcjonowania władz i administracji ma dwojakie znaczenie. Z jednej strony, w grę wchodzi rzeczywiste oceny, bazujące na doświadczeniach mieszkańców miasta i odwiedzających je gości. Z drugiej strony, na oceny te znaczący wpływ ma sposób komunikowania się władz ze społeczeństwem: włączenie mieszkańców do procesu tworzenia strategii rozwoju oraz odpowiednie wyjaśnianie problemów i celów prowadzonych działań.

Podstawowymi wskaźnikami użytymi do pomiaru KID w zakresie sprawności instytucji miejskich, są: wskaźniki oceny władz miejskich przez mieszkańców, wydatki na administrację (w relacji do liczby ludności) oraz wskaźniki skuteczności działania i dostępności urzędów (czas oczekiwania na wpis do rejestru działalności gospodarczej oraz dostosowane do potrzeb mieszkańców godziny otwarcia urzędów).

W zakresie sprawności działania instytucji miejskich możliwy jest w Katowicach znaczny postęp. Wprawdzie ocena funkcjonowania władz miejskich przez mieszkańców, mierzona liczbą głosów uzyskanych przez urzędującego prezydenta w pierwszej turze wyborów (73% głosów) jest bardzo wysoka (poza Wrocławiem najwyższa wśród badanych miast), ale wydatki na administrację publiczną na głowę mieszkańca miasta należą do najniższych, a czas oczekiwania na wpis do rejestru działalności gospodarczej należy do najdłuższych. Urzędy są dostępne dla mieszkańców w wygodnych dla nich godzinach, a wynik w tym zakresie jest lepszy niż średnia badanych ośrodków.

Przy średnim poziomie KID w zakresie sprawności administracji dla 7 miast równym 100, w Katowicach wynosi on 89.

Instytucje

KID: bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne w mieście jest zazwyczaj rezultatem rzeczywistych działań władz miejskich: odpowiednich wydatków na służby odpowiedzialne za porządek i bezpieczeństwo, współpracy z mieszkańcami, umiejętności zdobycia zaufania mieszkańców do służb porządkowych.

W pomiarze KID w zakresie bezpieczeństwa publicznego użyliśmy jako wskaźników: wydatków miasta na bezpieczeństwo, liczby odnotowanych przestępstw, liczby policjantów i strażników miejskich (wszystko w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) oraz procentu wykrywalności sprawców przestępstw.

Katowice nie są miastem szczególnie bezpiecznym. Choć ani wydatki miasta na ochronę bezpieczeństwa (w porównywanym w badaniu zakresie), ani liczba policjantów i strażników miejskich nie należą do wysokich wśród 7 porównywanych miast, miasto nie wyróżnia się negatywnie w zakresie odnotowanej przestępczości (niecałe 86,5 zarejestrowane przestępstwa na 1000 mieszkańców w okresie styczeń 2005-czerwiec 2006, wobec 86,6 przeciętnie w 7 miastach), a wykrywalność przestępstw jest stosunkowo wysoka. Bezpieczeństwo publiczne nie jest najmocniejszą stroną Katowic. Kwoty przeznaczane na ochronę bezpieczeństwa na głowę mieszkańca należą do najniższych w Polsce, a poziom zagrożenia przestępczością jest stosunkowo wysoki (104 zarejestrowane przestępstwa na 1000 mieszkańców w okresie styczeń 2005-czerwiec 2006, wobec 86,6 przeciętnie w 7 miastach).

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KID w Katowicach w zakresie bezpieczeństwa publicznego kształtuje się na poziomie 90.

KID: aktywność społeczna

Wysoka aktywność społeczna służy lepszemu funkcjonowaniu mechanizmów demokratycznych, wzmocnieniu demokratycznej kontroli działania władz, wytworzeniu stosunków partnerstwa pomiędzy mieszkańcami miasta i władzami oraz większej skali współdziałania mieszkańców przy wypracowaniu i wdrażaniu strategii rozwoju miasta. Innymi słowy, aktywni mieszkańcy przyczyniają się do szybszego rozwoju miasta, podczas gdy pasywność mieszkańców niekorzystnie odbija się na jego funkcjonowaniu.

KID w zakresie aktywności społecznej mierzymy poprzez analizę źródeł internetowych oraz pomiar liczby zarejestrowanych w mieście organizacji pozarządowych, a także średnią frekwencję wyborczą (wybory parlamentarne 2005, I tura wyborów samorządowych 2006 oraz I tura wyborów prezydenckich 2006). Są to te same mierniki, których użyliśmy do pomiaru Kapitału Ludzkiego i Społecznego w zakresie aktywności społecznej.

W Katowicach aktywność społeczna jest bardzo wysoka – na 1000 mieszkańców działa 5 organizacji pozarządowych (nieco powyżej przeciętnej dla wszystkich 7 miast), a przeszukiwanie internetu sugeruje, że aktywność organizacji pozarządowych w Katowicach jest znacznie wyższa, niż średnia w 7 miastach. Natomiast średnia frekwencja w wyborach 2005/2006 wyniosła 46%, czyli nieco mniej niż średnia dla badanych miast.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KID w Katowicach w zakresie aktywności społecznej wyliczamy na poziomie 116.

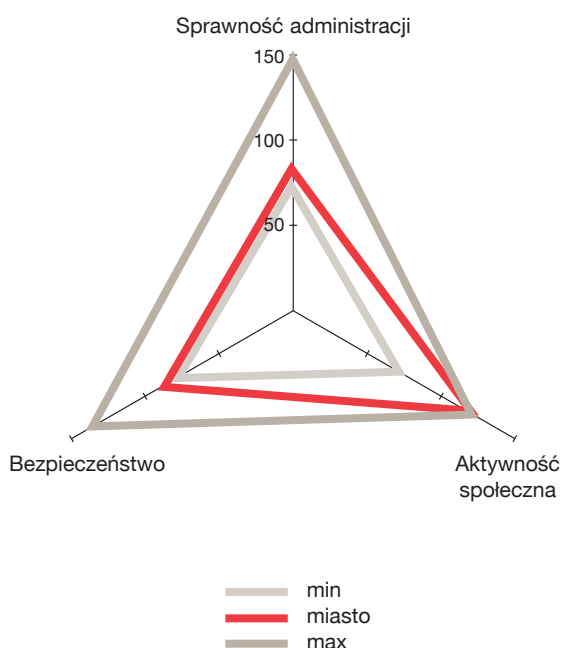
Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny Katowic

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny Katowic wynosi 98.

Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny w Katowicach jest stosunkowo wysoki. Szczególnie pozytywnie wyróżnia się duża aktywność społeczna. Natomiast bezpieczeństwo publiczne w mieście pozostawia wiele do życzenia i wymaga zdecydowanych działań, w tym zapewne zwiększenia wydatków miasta na służby porządkowe. Wśród priorytetów miasta powinna znaleźć się skuteczna strategia walki z przestępczością.

Zdecydowanej poprawy wymaga również sprawność funkcjonowania instytucji miejskich (władz i administracji publicznej). Usprawnienie działania administracji wymaga prawdopodobnie wypracowania jasnej strategii oraz – być może – wyłożenia dodatkowych środków. Działania takie z pewnością zostałyby docenione przez przedsiębiorców i mieszkańców.

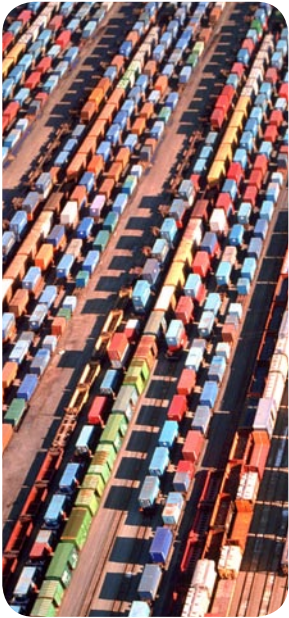
Instytucje - Katowice

Gdzie szukać inspiracji?

Dublin

Dublin jest zwycięzcą rankingu Cushman & Wakefield pod względem najlepszych warunków tworzonych przez władze miasta. Na podkreślenie zasługują nie tylko rozwiązania prawne oraz system zachęt finansowych dla inwestorów, ale również z informatyzowany system urzędów dostępny on-line. Dublin posiada bardzo przyjazną użytkownikowi stronę internetową. Korzystając z „internetowego miasta” znajdujemy wszystkie potrzebne informacje, jak godziny urzędowania poszczególnych organów miasta, strukturę organizacyjną, informacje o osobach odpowiedzialnych za konkretne działy, informacje prawne, adresy e-mailowe, a także dokumenty i wnioski gotowe do ściągnięcia. Podczas sondażu dla Eurostat w 2004 r. 49% mieszkańców Dublina stwierdziło, iż administracja publiczna działa w mieście sprawnie.

Infrastruktura

Dlaczego mierzymy Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny?

Szeroko rozumiana infrastruktura, którą dysponuje miasto – sprawny transport, zasoby mieszkaniowe, infrastruktura usługowa oraz media niezbędne we współczesnym świecie do życia i prowadzenia działalności (zarówno tradycyjne energia czy woda, jak nowoczesne: telekomunikacja i internet) – stanowi niezbędny warunek sprawnego funkcjonowania metropolii.

Bez sprawnej infrastruktury wzrasta uciążliwość życia mieszkańców, gwałtownie pogarsza się wizerunek miasta oraz spada jego atrakcyjność jako miejsca lokalizowania inwestycji. Warto zauważyć, że infrastruktura

to nie tylko budowle, sprzęt i instalacje – to również sprawność organizacyjna firm i spółek komunalnych, pozwalająca na pełne wykorzystanie posiadanych zasobów infrastrukturalnych. Faktyczny poziom Kapitału Technicznego i Infrastrukturalnego zależy również często od tego, na ile sprawnie funkcjonują rynki usług, mediów oraz rynek mieszkaniowy. W mieście posiadającym duże zasoby mieszkaniowe, ale niesprawnie funkcjonujący rynek, wynajęcie lub zakup odpowiedniego lokum może być równie trudne, jak w mieście, w którym mieszkań po prostu brak.

Pomiar Kapitału Technicznego i Infrastrukturalnego (KTI)

Posiadany Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny rzutuje silnie na atrakcyjność miasta jako miejsca do życia i prowadzenia działalności gospodarczej. Ocena KTI opiera się zazwyczaj na rzeczywistych doświadczeniach i spostrzeżeniach mieszkańców miasta i odwiedzających je gości. Szeroko rozpowszechnione złe oceny mogą zrujnować wizerunek metropolii, nawet jeśli w innych dziedzinach radzi sobie ona dobrze.

Pojęcie Kapitału Technicznego i Infrastrukturalnego zawiera różne formy majątku służącego zaspokajaniu potrzeb miasta. Za najważniejsze dla potrzeb pomyślnego rozwoju uznaliśmy cztery rodzaje infrastruktury: infrastrukturę komunikacyjną, energetyczną i informatyczną, mieszkaniową, oraz handlowo-usługową.

KTI: transport

Ogólna ocena sprawności transportu w mieście wymaga wzięcia pod uwagę wielu czynników: infrastruktury drogowej, zagęszczenia ruchu drogowego, jakości funkcjonowania transportu zbiorowego oraz jakości połączeń miasta ze światem zewnętrznym.

Wybrane wskaźniki, których używamy do pomiaru KTI w zakresie transportu, to: gęstość sieci drogowej, liczba samochodów

oraz liczba miejsc w transporcie publicznym (w obu przypadkach obliczona w relacji do liczby ludności), a także liczba bezpośrednich połączeń lotniczych i dalekobieżnych połączeń kolejowych. Choć nie są to wszystkie wskaźniki, które można by wziąć pod uwagę, dają one niezłe pojęcie na temat rozwoju i jakości infrastruktury komunikacyjnej miasta.

W zakresie transportu sytuacja Katowic jest dość korzystna. Gęstość sieci drogowej jest wysoka, a liczba samochodów na 1000 mieszkańców utrzymuje się na poziomie bliskim średniej. Niższa od średniej jest jedynie liczba miejsc w transporcie publicznym w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Katowice mają dość wyjątkową sytuację w zakresie połączeń lotniczych ze światem, bowiem poza własnym lotniskiem mieszkańcy i goście mogą korzystać również z nieodległego lotniska w Krakowie. Zarówno to, jak duża liczba połączeń kolejowych z innymi miastami Polski powoduje, że połączenia Katowic ze światem są na dobrym poziomie. Sytuację poprawia również wyjątkowo dobry – jak na warunki polskie – dostęp siecią dróg ekspresowych i autostrad, łączących się z siecią dróg europejskich.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KTI w zakresie transportu we Katowicach wynosi 109.

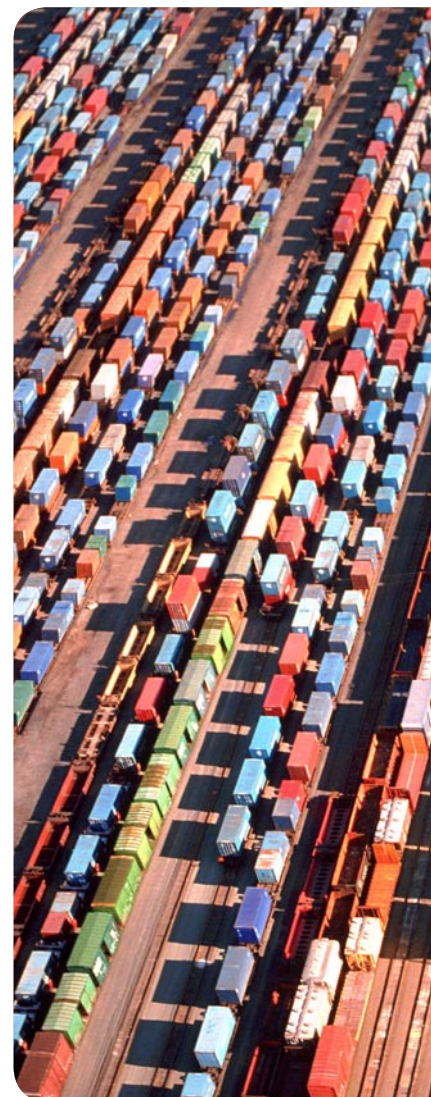
KTI: mieszkania

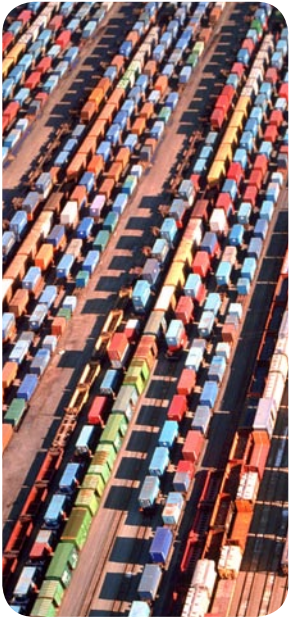
Łatwość, z jaką można w mieście za przystępną cenę wynająć lub kupić mieszkanie albo dom zależy zarówno od posiadanych przez miasto zasobów mieszkaniowych (ich ilości oraz jakości), jak od sprawności działania rynku mieszkaniowego. Im lepiej działa rynek mieszkaniowy, tym łatwiej pozyskać i utrzymać w mieście wysoko wykwalifikowanych pracowników i przyciągnąć nowych inwestorów.

Podstawowe wskaźniki, które stosujemy do pomiaru KTI w zakresie mieszkań, to: liczba mieszkań na 1000 mieszkańców, wskaźniki jakości zasobów mieszkaniowych (odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę oraz udział mieszkań starych w całości zasobów), tempo wzrostu zasobów mieszkaniowych oraz przeciętne ceny wynajmu mieszkań.

Choć liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Katowicach jest dość wysoka (421 mieszkań wobec 406 średnio w 7 miastach), zasoby mieszkaniowe w Katowicach charakteryzują się stosunkowo niską jakością. Zarówno odsetek mieszkań starych, jak odsetek mieszkań pozbawionych podstawowych udogodnień jest stosunkowo wysoki. Do najniższych w badanej grupie miast należy też przyrost liczby nowych mieszkań w latach 2002-2006 (przyrost o 1,7% wobec 5,5% średnio w 7 miastach). Korzystnym wskaźnikiem są za to stosunkowo niskie ceny wynajmu mieszkań.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KTI w Katowicach w zakresie zasobów mieszkaniowych wynosi 91.

Infrastruktura

KTI: media

Bez sprawnie i w niezawodny sposób dostarczonych mediów trudno miastu zdobyć wizerunek miejsca, w którym można normalnie żyć, a przede wszystkim skutecznie prowadzić działalność gospodarczą. Dotyczy to zarówno mediów tradycyjnych (energia, gaz, woda), jak mediów nowoczesnych, umożliwiających rozwój innowacyjny i wykorzystujący w pełni wiedzę i umiejętności mieszkańców (telekomunikacja, internet).

Wskaźnikami, których używamy do pomiaru KTI w tym zakresie, są: zużycie energii, odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, liczba abonentów telefonii stacjonarnej oraz szacunkowa liczba użytkowników internetu (wszystkie wskaźniki w przeliczeniu na 1000 mieszkańców).

Jeśli chodzi o media, sytuacja w Katowicach jest relatywnie dobra. Szczególnie wysoka jest liczba użytkowników Internetu na 1000 mieszkańców – o 13% wyższa niż średnio w badanych miastach. Wskaźnik dla abonentów telefonii stacjonarnej jest na przeciętnym poziomie, podobnie jak wskaźniki w zakresie mediów tradycyjnych.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KTI Katowic w zakresie mediów kształtuje się na poziomie 102.

KTI: handel i usługi

Różnorodne usługi rynkowe, w tym zwłaszcza usługi handlowe, finansowe, hotelarskie i gastronomiczne, tworzą niezbędną infrastrukturę rynkową potrzebną dla sprawnego funkcjonowania gospodarki miasta. Usługi te są zazwyczaj w wysokim stopniu wzajemnie skorelowane: miasta oferujące np. duże, nowoczesne powierzchnie handlowe oferują również wysoki poziom pozostałych usług rynkowych.

W pomiarze KTI w zakresie usług użyliśmy jako wskaźników: wielkości nowoczesnej powierzchni handlowej, liczby bankomatów oraz liczby sklepów, hoteli i restauracji na 1000 mieszkańców.

Sytuacja Katowic w zakresie handlu i usług jest lepsza od średniej dla badanych 7 ośrodków. Powierzchnia handlowa dostępna w mieście jest wprawdzie niższa od średniej (422 m² na 1000 mieszkańców wobec 512 m² średnio w 7 miastach), jest to jednak po części spowodowane świadomą polityką władz trzymającą obiekty wielkopowierzchniowe poza centrum miasta. Co więcej, sytuację mieszkańców Katowic poprawia dostępność obiektów handlowych zlokalizowanych w nieodległych sąsiednich miastach aglomeracji śląskiej.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KTI Katowic w zakresie handlu i usług kształtuje się na poziomie 113.

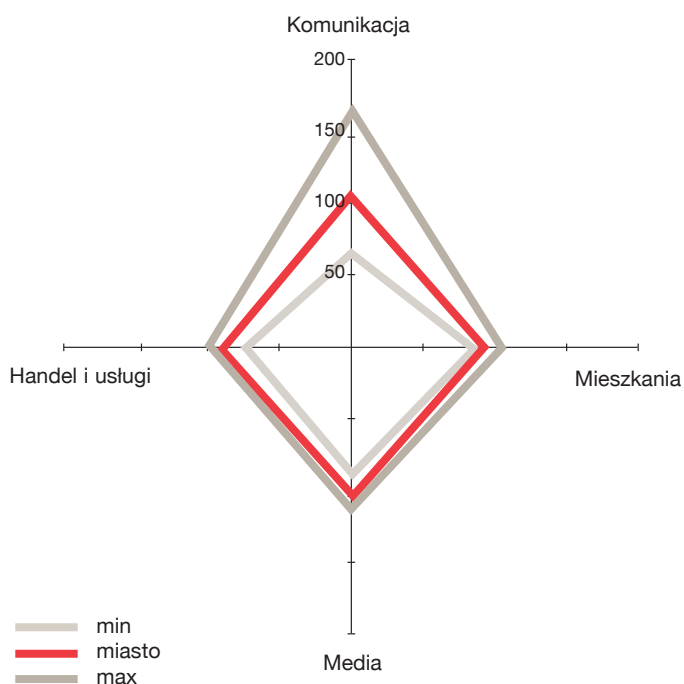
Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny Katowic

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny Katowic wynosi 104.

Łączna ocena Kapitału Technicznego i Infrastrukturalnego Katowic jest stosunkowo korzystna. Miasto odstaje od średniej krajowej jedynie w dziedzinie jakości zasobów mieszkaniowych. Jednocześnie jednak dysponuje niezłą infrastrukturą w zakresie transportu, mediów (na uwagę zasługują najlepsze wyniki spośród 7 miast, jeśli chodzi o dostęp do Internetu) oraz handlu i usług.

Priorytetowym zadaniem władz powinno być ożywienie budownictwa mieszkaniowego i modernizacji zasobów mieszkaniowych. Władze miasta powinny też zwrócić szczególną uwagę na poprawę jakości komunikacji miejskiej oraz możliwość dalszego stymulowania rozwoju połączeń lotniczych.

Infrastruktura - Katowice

Gdzie szukać inspiracji?

Newcastle

Newcastle ma opinię miasta, które posiada nowoczesną infrastrukturę. Jest to efekt posiadania przez miasto jasnej strategii rozwoju oraz tego, że około 41% wydatków jest przeznaczane na inwestycje.

W wyniku tych działań miasto posiada efektywny system komunikacji miejskiej, co powoduje, że ponad 25% mieszkańców korzysta z komunikacji publicznej by dojechać do pracy, podczas gdy średnio wskaźnik ten w Wielkiej Brytanii jest bliski 15%. Jednocześnie w sondażu opinii mieszkańców Newcastle 68% osób ankietowanych stwierdziło, że jest zadowolonych z systemu komunikacji w mieście.

Jednym z podstawowych celów miasta jest także poprawa infrastruktury mieszkaniowej – w wyniku działań nakierowanych na tę dziedzinę, liczba mieszkań pozbawionych podstawowych udogodnień spadła o 61% w latach 1993 – 2003.

Finanse

Dlaczego mierzymy Kapitał Źródeł Finansowania?

Przez Kapitał Źródeł Finansowania (KZF) rozumiemy zdolność miasta do znalezienia środków niezbędnych do sfinansowania własnego rozwoju. Środki te mogą pochodzić z różnych źródeł: mogą to być dochody podatkowe, subwencje od rządu, fundusze unijne, dochody z emisji obligacji lub zaciągniętych kredytów. Mogą to także być pieniądze sektora prywatnego, które udało się wykorzystać dla sfinansowania przedsięwzięć niezbędnych z punktu widzenia rozwoju miasta.

Współczesne miasto dla pomyślnego rozwoju potrzebuje inwestycji, zapewniających sprawne funkcjonowanie infrastruktury, pożądaną jakość życia czy dobrze działające instytucje publiczne. Nie wystarczy mieć dobre pomysły i dobrą strategię rozwoju – trzeba także umieć znaleźć środki niezbędne dla realizacji tych zamiarów. Miasto o dużym KZF to miasto, które potrafi z jednej strony znaleźć potrzebne środki, z drugiej zaś sięgnąć do różnych źródeł pochodzenia środków, tak by osiągnąć najlepsze efekty przy jak najmniejszych kosztach pozyskania kapitału.

Pomiar Kapitału Źródeł Finansowania (KZF)

Kapitał Źródeł Finansowania należy rozumieć jako zdolność miasta do sfinansowania projektów niezbędnych do rozwoju. Dobrze rozwinięty KZF oznacza, że miasto jest w stanie zdobyć odpowiednio duże fundusze na ten cel, a jednocześnie umiejętnie zróżnicować źródła ich pochodzenia.

Przy pomiarze KZF analizujemy trzy możliwe źródła finansowania, uważając je za równie ważne z punktu widzenia miasta: środki własne, środki pochodzące z rynku finansowego oraz fundusze europejskie. Zwracamy jednocześnie uwagę na to, że na dłuższą metę polskie miasta powinny starać się szerzej angażować środki sektora prywatnego, przede wszystkim w drodze przedsięwzięć publiczno-prywatnych.

KZF: Środki własne miasta

Środki własne to fundusze, które miasto jest w stanie wygospodarować na działania prorozwojowe we własnym budżecie. Główną korzyścią z finansowania rozwoju za pomocą środków własnych jest fakt, że nie pociąga to za sobą wzrostu zadłużenia miasta. Są jednak również zjawiska niekorzystne: środki budżetowe są zawsze ograniczone, a na dłuższą metę wygospodarowanie istotnych środków własnych jest możliwe tylko poprzez stosowanie – tam gdzie się tylko da – wysokich opłat i podatków

lokalnych. A to z kolei może niekorzystnie oddziaływać na klimat do prowadzenia działalności gospodarczej w mieście.

Zgodnie z zastosowaną metodologią, na pełny obraz KZF w zakresie środków własnych miasta składają się: łączne dochody miasta (zawierające dotacje uzyskane z budżetu państwa), dochody własne budżetu miasta (w przeliczeniu na głowę mieszkańca) oraz udział wydatków inwestycyjnych w budżecie miasta.

Łączne dochody budżetu Katowic w roku 2005 sięgały 1 mld PLN i były najniższe z dochodów 7 miast. Jednak dochody przeliczone na głowę mieszkańca były zbliżone do średniej – mimo wyraźnie niższych dochodów własnych miasta na głowę mieszkańca (o 10% niższych od średniej z 7 miast), co świadczy o dużej skuteczności w zapewnianiu miastu dostępu do pieniędzy z budżetu centralnego (głównie na cele inwestycyjne). Stosunkowo skromne dochody rekompensował w znacznej mierze najwyższy wśród 7 miast udział inwestycji w wydatkach miasta: wynosił on 25% (wobec średniej na poziomie 17%).

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KZF Katowic w zakresie środków własnych szacujemy na poziomie 113.

KZF: Środki funduszy europejskich

Dzięki członkostwu Polski w Unii Europejskiej, miasta mogą korzystać ze środków rozwojowych dostępnych w ramach funduszy strukturalnych. Są to bezzwrotne dotacje, pokrywające znaczną część kosztów inwestycji służących rozwojowi regionalnemu i poprawie jakości życia mieszkańców. Wykorzystanie tych środków jest dla miasta bardzo korzystne (problemem może być jedynie znalezienie środków na sfinansowanie „wkładu własnego” do projektu). Uzyskanie

środków z funduszy europejskich jest jednak dość skomplikowane, a procedury biurokratyczne związane z prawidłowym wykorzystaniem środków są wyjątkowo uciążliwe.

Pomiar KZF w zakresie funduszy europejskich opiera się na obserwacji pozyskanych przez miasto środków Unii Europejskiej (zarówno przedakcesyjnych jak i poakcesyjnych) przeliczonych na głowę mieszkańca.

Jak dotąd, Katowice nie wykazały się skutecznością w zakresie pozyskiwania środków unijnych. Zarówno przed akcesją, jak po akcesji pozyskane środki na głowę mieszkańca są o połowę mniejsze od średniej dla 7 miast. Jest to, jak się wydaje, w znacznej mierze spowodowane nierozwiązanymi problemami z komunalizacją firm infrastrukturalnych.

Przy średnim poziomie KZF w zakresie funduszy europejskich dla 7 miast równym 100, w Katowicach szacujemy go na poziomie 50.

Finanse

KZF: Środki pochodzące z rynku finansowego

Środki pochodzące z rynku finansowego można pozyskać biorąc kredyt z banku lub emitując obligacje komunalne. W przypadku miasta, które znajduje się w dobrej sytuacji finansowej i cieszy się zaufaniem inwestorów, profesjonalnie przeprowadzona emisja obligacji wiąże się zazwyczaj z niższymi kosztami niż zaciąganie kredytów. Korzyścią z finansowania rozwoju za pomocą środków pochodzących z rynku finansowego, jest

możliwość zrealizowania inwestycji, na które nie starczyłoby środków w budżecie. Zjawiskiem niekorzystnym jest zadłużanie się miasta.

Pomiar KZF w zakresie środków pochodzących z rynku finansowego obejmuje: relację zadłużenia oraz rocznych kosztów obsługi długu do dochodów miasta, relację emisji obligacji do dochodów (ukazuje ona aktywne poszukiwanie sposobów obniżenia kosztów obsługi długu).

Sytuację Katowic w zakresie finansowania rynkowego można uznać za przeciętną. Łączne zadłużenie sięgało tylko 16% dochodów budżetu, co należy uznać za poziom niski. Stosunkowo niska była również relacja kosztów obsługi długu do dochodów. Miasto nie poszukiwało jednak aktywnie optymalnych form finansowania rozwoju (np. emisji obligacji). Rating przyznany przez agencję Fitch określony jest na poziomie BBB+ (co oznacza pełną zdolność do płacenia rat i odsetek, z możliwymi problemami w przypadku pogorszenia koniunktury gospodarczej).

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KZF Katowic w zakresie środków pochodzących z rynku finansowego szacujemy na poziomie 98.

KZF: Finansowanie mieszane (publiczno-prywatne)

Środki uzyskane w wyniku finansowania mieszanego to takie, po które miasto sięga zawierając odpowiednie umowy z prywatnymi inwestorami, w wyniku których ważne dla rozwoju miasta projekty finansowane są przez sektor prywatny. Korzystanie z finansowania mieszanego należy uznać

za wyraz najwyższych umiejętności miasta w zakresie pozyskiwania środków na rozwój. Ponieważ finansowanie mieszane nie jest jeszcze w Polsce popularne, nie włączamy go do pomiaru KZF. Zwracamy jednak uwagę na jego znaczenie dla przyszłych szans rozwojowych polskich miast.

W Katowicach zainteresowanie współfinansowaniem inwestycji kapitałem prywatnym wzrosło dopiero w ostatnim okresie. Na etapie procedury przetargowej są projekty dotyczące stworzenia parku technologicznego oraz centrum kongresowego. Mieszany kapitał planuje się również stosować do finansowania infrastruktury rekreacyjno-sportowej i kąpieliskowej.

Kapitał Źródeł Finansowania Katowic

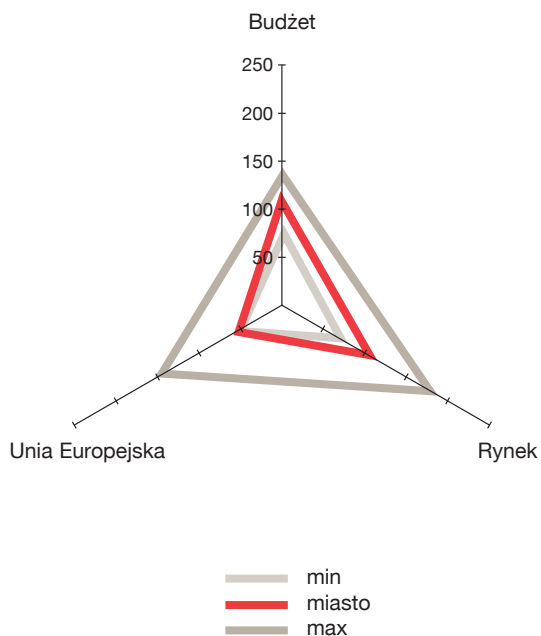
Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, Kapitał Źródeł Finansowania w Katowicach wynosi 87.

Łączna ocena KZF jest więc w przypadku Katowic umiarkowana. Miasto ma niezłą bazę dochodową i umie skutecznie walczyć o dodatkowe środki z budżetu państwa, ale jak dotąd nie radzi sobie najlepiej z pozyskiwaniem środków z rynku finansowego. Prawdziwym problemem jest jednak przede wszystkim niska skuteczność pozyskiwania funduszy unijnych,

mając swoje główne źródła w nierozwiązanych problemach prawno-organizacyjnych.

Miasto powinno nadal wzmacniać swoją bazę dochodową, dbając o utrzymanie i zwiększenie swej atrakcyjności inwestycyjnej. Powinno również aktywniej zająć się obniżeniem kosztów pozyskania kapitału na rynku finansowym. Absolutnym priorytetem władz powinno być jednak zwiększenie wykorzystania funduszy unijnych. Na dłuższą metę miasto powinno wykazać większą aktywność w poszukiwaniu mieszanych form finansowania.

Finanse - Katowice

Gdzie szukać inspiracji?

Bilbao

Bilbao jest uważane za jeden z przykładów dobrego wykorzystania, finansowania i bilansowania budżetu miasta. PKB jest bliskie przeciętnemu PKB w Unii Europejskiej. Miasto odnosi szczególne sukcesy w zdobywaniu i wykorzystaniu funduszy. Bardzo dobrze radzi sobie w zakresie finansowania mieszanego, łączącego kapitał publiczny i prywatny, ale i także z wykorzystaniem funduszy unijnych. Dotacje z Unii Europejskiej spożytkowano np. w projekcie rewitalizacji miasta. Koncepcja rewitalizacyjna zakładała zintegrowane podejście do odnowy sąsiedztwa poprzez łączenie szkoleń i działań na rzecz zatrudnienia z odnową budynków oraz programami poprawy ochrony środowiska. Aby stworzyć szansę szkolenia i zatrudnienia bezrobotnych, zdecydowano się angażować ich w prace praktyczne, przez które zdobywaliby doświadczenie, a jednocześnie wykonywali zadania na rzecz poprawy wizerunku i jakości życia w swoim otoczeniu. Ponadto w Bilbao przeprowadzono spektakularny projekt rewitalizacji nadbrzeża rzeki Nervian, którego całkowity koszt oszacowano na 84 mln EUR, natomiast wkład własny miasta wyniósł 1,8 mln EUR. Projekt rewitalizacyjny został zorganizowany przez podmiot prywatny będący spółką udziałowców publicznych. W efekcie powstało między innymi muzeum Guggenheima, którego koszty (100 mln USD) zostały w 30% pokryte ze środków prywatnych.

Inwestycje

Dlaczego mierzymy Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej?

Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej rozumiany jest przede wszystkim jako wykazana w przeszłości zdolność do przyciągania do miasta inwestorów, stanowiąca odbicie generalnych wyobrażeń o atrakcyjności miasta jako miejsca lokalizacji działalności gospodarczej. Kapitał ten nie jest zawsze ściśle powiązany z rzeczywistymi mocnymi i słabymi stronami miasta: zdarza się, że miasta oferujące bardzo dobre warunki są przez inwestorów nagminnie pomijane, podczas gdy inne, oferujące warunki znacznie gorsze, znajdują się na liście miejsc, w których inwestycji dokonuje się najchętniej. Miasto, które nie jest postrzegane jako dobre miejsce lokowania inwestycji, wszelkimi sposobami powinno dążyć do zmiany tego stanu rzeczy.

Często zdarza się, że zachowanie inwestorów miewa charakter nie do końca racjonalny: kolejne przedsięwzięcia lokują się tam, gdzie ulokowały się poprzednie, choćby nawet warunki oferowane przez inne miasta były lepsze. Zdarza się również, że o lokalizacji inwestycji decydują czynniki subiektywne i drugorzędne: łatwość dotarcia do miasta dla podróźnych biznesowych, sposób potraktowania ich przez lokalną administrację, pierwsze wrażenia z pobytu. Nie zmienia to faktu, że Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej ma kluczowe znaczenie dla przyszłego rozwoju miasta.

Pomiar Kapitału Atrakcyjności Inwestycyjnej (KAI)

Posiadany Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej rzutuje silnie na szanse rozwojowe miasta. Choć formułowane przez biznes oceny atrakcyjności inwestycyjnej nie zawsze są do końca usprawiedliwione, miasto nie ma innego wyboru jak tylko cierpliwie i skutecznie promować swój wizerunek wśród inwestorów.

Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej mierzymy przede wszystkim analizując sukcesy miasta w przyciąganiu inwestorów – zarówno zagranicznych, jak krajowych. Zwracamy jednak również uwagę na niektóre czynniki, które mogą przyczyniać się do utrwalenia wizerunku miasta jako dobrej lokalizacji dla działalności gospodarczej.

KAI: inwestorzy zagraniczni

Ocena stopnia postrzegania atrakcyjności inwestycyjnej miasta przez firmy zagraniczne bazuje na analizie inwestycji dokonanych w ostatnich latach. Należy pamiętać, że firmy spoza Polski mogą być w mniejszym stopniu zorientowane w rzeczywistych atutach poszczególnych miast, więc skala decyzji bazujących na obiegowych sądach i obserwacji zachowań innych firm może być znaczna.

Wskaźnikami wybranymi do pomiaru KAI w zakresie inwestycji zagranicznych, są: liczba firm zagranicznych, które dokonały inwestycji na terenie miasta oraz szacunkowa wartość największych inwestycji, dokonanych w minionych 5 latach.

Sytuacja Katowic w zakresie atrakcyjności dla inwestorów zagranicznych jest bardzo dobra. Liczba inwestorów zagranicznych aktywnych w mieście odniesiona do liczby mieszkańców należy wprawdzie do stosunkowo niskich, ale za to szacunkowa skala dokonanych w minionych 5 lat inwestycji zagranicznych na głowę mieszkańca (w Katowicach oraz w ich bezpośrednim otoczeniu) jest o 70% wyższa od średniej w 7 miastach. Atrakcyjność Katowic niewątpliwie wzmacnia położenie w centrum wielkiej aglomeracji śląskiej.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KAI w zakresie atrakcyjności dla inwestorów zagranicznych wynosi w Katowicach 121.

KAI: firmy krajowe

Firmy krajowe dysponują zazwyczaj większą wiedzą od firm zagranicznych na temat rzeczywistych mocnych i słabych stron poszczególnych miast jako miejsca lokalizacji inwestycji, więc ich decyzje mogą bazować na bardziej racjonalnych przesłankach. W analizie bierzemy pod uwagę przede wszystkim duże firmy krajowe, które często – w dłuższym horyzoncie czasowym – mogą mieć sporą swobodę w wyborze miejsca inwestowania.

Podstawowe wskaźniki, które stosujemy do pomiaru KAI w tym zakresie, to: łączna wielkość nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw (z wyłączeniem oszacowanych nakładów największych inwestorów zagranicznych) oraz relacja nakładów inwestycyjnych do majątku trwałego.

Atrakcyjność inwestycyjna Katowic z punktu widzenia firm krajowych jest niższa od średniej dla badanych miast. Nakłady inwestycyjne na głowę mieszkańca są o 14% niższe od średnio obserwowanych w 7 miastach, co przekłada się również na stosunkowo niską relację nakładów inwestycyjnych do majątku trwałego. Warto zauważyć, że na wyniki miasta w tym zakresie wpływa posiadanie rozbudowanego majątku trwałego w kapitałochłonnych gałęziach produkcji, z których część przechodzi obecnie przez proces silnej restrukturyzacji.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KAI Katowic w zakresie atrakcyjności dla firm krajowych wynosi 80.

Inwestycje

KAI: subiektywne warunki inwestowania

W kształtowaniu KAI obserwacje – często dość powierzchowne – dotyczące wybranych warunków dokonania inwestycji i prowadzenia biznesu w mieście, mogą być czasem ważniejsze od rzeczywistych atutów miasta, związanych np. z kapitałem ludzkim lub infrastrukturą. W analizie uwzględniamy więc także te czynniki, które mogą z miejsca zachęcić lub zniechęcić przedstawicieli firm do dokonania inwestycji.

Wskaźnikami użytymi do pomiaru KAI w tym zakresie, są: procent powierzchni miasta objęty planami zagospodarowania przestrzennego, znajomość języka angielskiego wśród mieszkańców (wskaźnik opracowany przez PricewaterhouseCoopers na podstawie oceny odsetka ludności znającej angielski oraz poziomu umiejętności) oraz liczba miejsc w hotelach 4- lub 5-gwiazdkowych (w relacji do liczby mieszkańców miasta).

Sytuacja Katowic pod względem subiektywnych warunków inwestowania nie jest najlepsza. Procent powierzchni miasta objęty planami zagospodarowania przestrzennego wynosi 12% i należy do stosunkowo niskich. Rozwój podstawowych usług, na które liczą inwestorzy jest niezły, ale znajomość angielskiego wśród mieszkańców miasta dość słaba.

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, KAI Katowic w zakresie warunków inwestowania kształtuje się na poziomie 80.

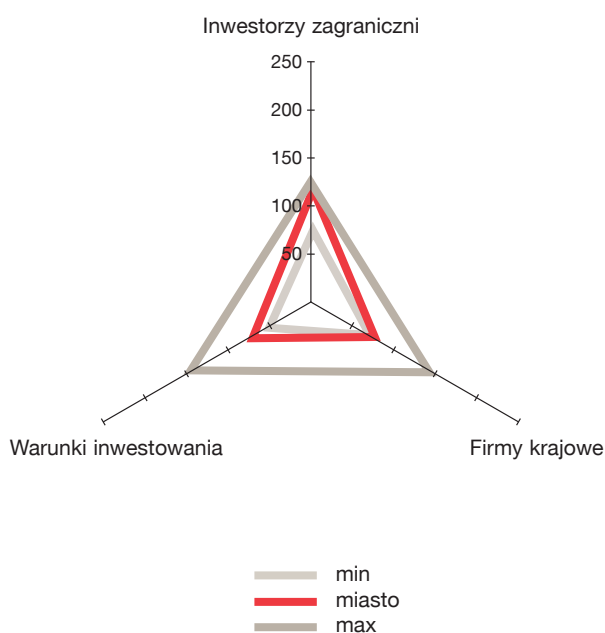
Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej Katowic

Przy średnim poziomie dla 7 miast równym 100, Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej Katowic wynosi 100.

Łączna ocena Kapitału Atrakcyjności Inwestycyjnej Katowic jest zróżnicowana. Miasto było zdolne przyciągnąć wielu inwestorów zagranicznych i bez wątpienia postrzegane jest jako atrakcyjna lokalizacja dla prowadzenia przez nich działalności. Jest jednak nieco mniej korzystnie postrzegane przez firmy krajowe, a subiektywne warunki inwestowania nie są najlepsze.

Jak się wydaje, priorytetem działań miasta powinna być poprawa w zakresie warunków inwestowania (przede wszystkim dążenie do poprawy sytuacji w zakresie usług których oczekują inwestorzy, np. rozwój wysokiej klasy hoteli).

Inwestycje - Katowice

Gdzie szukać inspiracji?

Frankfurt

Frankfurt znajduje się w czołówce miast o największej atrakcyjności inwestycyjnej dla biznesu (na podstawie rankingu Cushman & Wakefield). Wartość inwestycji w budownictwie we Frankfurcie w 2004 roku wyniosła 1,6 miliarda euro, bardzo wysoka jest też liczba nowych przedsiębiorstw powstających na terenie miasta. Frankfurt posiada bardzo wysoki PKB na mieszkańca (prawie 75 tys. euro), który jest wyższy niż PKB w Paryżu (67,2 tys. euro) i Londynie (35 tys. euro). Do przewag Frankfurtu należą: łatwy dostęp do rynków i klientów, wykwalifikowany i tani w stosunku do jakości personel, dobra komunikacja miejska, bardzo dobra infrastruktura komunikacyjna (administracja i firmy z informatyzowane na wysokim poziomie), dostępność i niski koszt powierzchni biurowej, a także wysoka jakość życia pracowników. Frankfurt ma dobre połączenie komunikacyjne z Europą i resztą świata – wskaźniki dostępności za pomocą transportu (średnia w UE 27=100) wynoszą odpowiednio 187 dla transportu drogowego, 230 dla kolejowego i 199 dla lotniczego. Liczba lotów (łącznie pasażerskie i cargo) w 2005 wyniosła ponad 475 tys. W przypadku Frankfurtu ważna jest otwartość tego miasta na innowacyjność, nie tylko w zakresie edukacji, ale i biznesu.

Kontakt

Zespół ds. usług dla sektora publicznego

Olga Grygier

Partner

Tel.: +48 22 523 42 14

E-mail: olga.grygier@pl.pwc.com

Marzena Rytel

Wicedyrektor

Tel.: +48 22 523 46 85

E-mail: marzena.rytel@pl.pwc.com

Maja Koźmińska

Menedżer

Tel.: +48 22 523 42 92

E-mail: maja.kozminska@pl.pwc.com

Alina Sarnacka

Menedżer

Tel.: +48 22 523 40 82

E-mail: alina.sarnacka@pl.pwc.com

Michał Mastalerz

Dyrektor

Tel.: +48 12 429 61 00

E-mail: michal.mastalerz@pl.pwc.com

Koordynator raportu w Katowicach:

Jarosław Wach

Tel.: +48 32 604 02 14

E-mail: jaroslaw.wach@pl.pwc.com

PricewaterhouseCoopers
Al. Armii Ludowej 14
00-638 Warszawa
tel. +48 22 523 4000
faks +48 22 523 4040

PricewaterhouseCoopers świadczy usługi, opierając się na specjalizacji branżowej, oferując rozwiązania w zakresie audytu, usług doradczych i doradztwa podatkowego klientom z sektora publicznego i prywatnego. Ponad 140 000 pracowników naszej firmy w 149 krajach łączy swoją wiedzę, doświadczenie i sprawdzone rozwiązania, aby przyczyniać się do budowy zaufania do rynków kapitałowych oraz podnosić wartość przedsiębiorstw naszych klientów i ich interesariuszy.

© 2007 PricewaterhouseCoopers. Nazwa „PricewaterhouseCoopers” odnosi się do firm wchodzących w skład sieci PricewaterhouseCoopers International Limited, z których każda stanowi odrębny i niezależny podmiot prawny. Wszelkie prawa zastrzeżone.

www.pwc.com/pl